

MISIR MESELESİ---MISIR VALİSİ MEHMET ALİ PAŞA'NIN İSYANI

(Denize düşen yılana sarılır)

Sebepleri:

- 1) Yunan isyanının bastırılmasında II. Mahmut'a yardım eden Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya vaat edilen yerlerin verilmemesi
- 2) Mehmet Ali Paşa'nın Navarin olayından sonra padişahın izin almadan ordu ve donanmasını geri çekmesi.
- 3) 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşında yardım istenildiği halde Mehmet Ali Paşa'nın yardım göndermemesi

İsyan: II.Mahmut Mehmet Ali Paşa'yı görevden almak için hazırlanırken Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa, üzerine gönderilen padişah kuvvetlerini yenerek Konya'ya ilerledi. Bu zor durum karşısında padişah yabancı devletlerden yardım istedi. İngiltere ve Fransa bu isteğe kayıtsız kaldılar. II. Mahmut son çare olarak (denize düşen yılana sarılır diyerek) Rusya'dan yardım istedi. Bir Rus donanması İstanbul boğazını geçerek Büyükdere önlerine demirledi.Osmanlı Rus yaklaşması İngiltere ve Fransa'yı telaşlandırdı. Hemen devreye girerek Mehmet Ali Paşa ya baskı yaptılar. Bunun üzerine Mehmet Ali Paşa ile II.Mahmut arasında KÜTAHYA ANTLAŞMASI imzalandı.(14 Mayıs 1833)

KÜTAHYA ANTLAŞMASI (14 Mayıs 1833)

- 1) Mehmet Ali Paşa'ya Mısır ve Girit valiliklerine ek olarak Suriye valiliği de verilecek.
- 2) Oğlu İbrahim Paşa'ya da Cidde valiliğine ek olarak Adana Muhassıllığı (O bölgenin vergilerini toplama hakkı) verilecek.

NOT: Bu antlaşma Mısır sorununu geçici olarak çözmüş fakat iki tarafta bu anlaşmadan memnun olmamıştır.
NOT: Kütahya Ant.'na rağmen kendisini güvende hissetmeyen II.Mahmut Rusya'yla HÜNKAR İSKELESİ antlaşmasını imzalamıştır. (1833)

HÜNKAR İSKELESİ ANTLAŞMASI (8 Temmuz 1833)

- 1- Osmanlı bir saldırıya uğrarsa Ruslar asker ve donanma gönderecek, ancak masrafları Osmanlı ödeyecek.
- 2- Rusya bir saldırıya uğrarsa Osmanlı boğazları kapatacak. (İngiltere ve Fransa'ya karşı)
- 3- Bu antlaşma 8 yıl sürecek.

Önemi

1. Rusya bu antlaşmayla boğazlar üzerinde büyük avantaj sağlayıp,Karadeniz'deki güvenliğini artırmış oldu.
2. Bu antlaşmayla BOĞAZLAR MESELESİ ortaya çıkmıştır.
3. Bu antlaşma Osmanlının boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını TEK BAŞINA kullandığı son antlaşmadır.

NOT: Osmanlı Devleti Mısır ve Boğazlar meselesinde İngiltere'nin desteğini kazanmak için İngiltere ile 16 Ağustos 1838 'de BALTALİMANI TİCARET ANTLAŞMASI' nı imzalamıştır.Bu antlaşma ile İngiltere'ye çok geniş ekonomik haklar verilmiş, Osmanlı ülkesinde tekel sistemi ve iç gümrük yönetimi kaldırılmış böylece Osmanlı ekonomisinin çöküşü hızlanmıştır.

AÇIKLAMA: Kütahya antlaşması fazla uzun sürmedi. 1839'da Mehmet Ali Paşa bağımsızlığını ilan etti. Oğlu İbrahim Paşa üzerine gönderilen Osmanlı kuvvetlerini NİZİP'te yendi. İngiltere ve Fransa Hünkar İskelesi antlaşmasına dayanarak Rusya'nın boğazlara egemen olmasından çekindiklerinden hemen devreye girerek MISIR konusunda Londra'da uluslararası bir konferans düzenlendi.

NOT: Nizip yenilgisi haberi İstanbul'a gelmeden II.Mahmut ölmüş, yerine Abdülmecit padişah olmuştur.

ABDÜLMECİT DÖNEMİ (1839-1861)

LONDRA KONFERANSI (1840) (Mısır ile ilgili)

Katılan Devletler: İngiltere,Avusturya,Prusya,Rusya ve Osmanlı Devleti

Maddeleri:

- 1) Mısır Valiliği,babadan oğla geçmek üzere Mehmet Ali Paşa'ya verilecek, fakat hukuki yönden Osmanlı'ya bağlı kalacak.
- 2) Mısırdaki vergiler padişah adına toplanacak, dörtte biri İstanbul'a gönderilecek.
- 3) Suriye,Adana ve Girit Osmanlı'ya geri verilecek.

NOT: Bu antlaşmayla Mısır iç işlerinde serbest, dış işlerinde Osmanlı'ya bağlı imtiyazlı bir eyalet haline geldi.

LONDRA KONFERANSI (LONDRA BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ-1841)

Hünkar antlaşmasının süresi bitince Londra'da bir konferans toplandı. Toplantıya İngiltere, Rusya, Fransa, Avusturya, Prusya ve Osmanlı Devleti katıldılar. Londra'da imzalanan boğazlar sözleşmesine göre; Boğazlar Osmanlı Devleti'nin olacak, ancak Osmanlı barış halindeyken boğazlar bütün savaş gemilerine kapatılacaktı.

ÖNEMİ:

- 1) Bu sözleşme ile boğazlar, devletlerarası bir statü kazandı.
- 2) Osmanlı'nın boğazlar üzerindeki hükümler haklarına kısıtlama getirilmiştir.
- 3) Rusya boğazlar üzerindeki üstünlüğünü kaybederken, Fransa ve İngiltere Akdeniz'deki güvenliklerini artırmışlardır.

TANZİMAT FERMANI (Gülhane Hatt-ı Hümayunu)

Tarih: 3 Kasım 1839

Padişah : Sultan Abdülmecit

Sadrazam : Mustafa Reşit Paşa

Tanzimat Fermanının İlan Sebepleri

Avrupalı Devletlerin iç işlerimize karışmasına engel olmak. →

Mısır ve Boğazlar konusunda Avrupalı Devletlerin desteğini kazanmak. →

Devleti ve toplumu demokratik bir yapıya kavuşturma isteği →

Bu nedenlerden dolayı 3 Kasım 1839 da Tanzimat Fermanı (Gülhane Hattı Hümayunu) ilan edildi.

NOT: Tanzimat Fermanının ilanıyla Osmanlı tarihinde yeni bir dönem açılmış (Tanzimat Devri) ve bu devir 1876'ya kadar devam etmiştir.

Tanzimat Fermanında Yer Alan Konular

Azınlıkların, can, mal ve namus güvenliği sağlanacak. →

Vergi sistemi yeniden düzenlenerek, herkesten gelirine göre vergi alınacak. →

Askerlik OCAK görevinden, VATAN görevi haline getirilecek. Azınlıklarda askere alınacak. →

Kanunların her gücün üstünde olduğu kabul edilecek. →

Tanzimat Fermanının Özellikleri

En önemli özelliği padişahın yetkilerini sınırlandırması ve kanunların her gücün üstünde olduğunun ifade edilmesidir. →

Tanzimat Fermanı ANAYASACILIĞA ve DEMOKRASİYE (hukuk devletine, yani hukukun üstünlüğü esasına dayanan devlet anlayışına) geçişin (BATILILAŞMANIN) ilk aşamasıdır. →

Bu fermanın hazırlanmasında halkın bir rolü ve baskısı yoktur. Padişah Abdülmecit, Mustafa Reşit Paşanın telkiniyle Mısır meselesinde Avrupa devletlerinin desteğini kazanmak için bu fermanı ilan etmiştir. →

KIRIM SAVAŞI (1853-1856)

Sebepleri

1) Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki emelleri. (Rusya Osmanlıyı HASTA ADAM olarak nitelendiriyor ve ölmeden topraklarının paylaşılmasını istiyordu. İngiltere Osmanlı'nın toprak bütünlüğünden yana olduğunu belirterek bu isteği reddedince Rusya tek başına hareket etti.)

2) Kutsal Yerler Meselesi: Rusya İstanbul'a bir elçi göndererek Ortodoks kilisesinin kutsal yerlerle ilgili isteklerinin onaylanmasını istemiş, Osmanlı bu isteği reddetmişti.

3) Rusya'nın 1848 İhtilallerinin Avrupa'da meydana getirdiği karışıklıklardan yararlanmak istemesi. (Avusturya'ya karşı bağımsızlık savaşı veren Macarlar Avusturya ve Rusya birlikleri tarafından yenilmişti. Rusya Osmanlıya sığınan bu Macarların iadesini istemişti.)

Bu sebeplerden dolayı savaş Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1853'de başladı. Osmanlı donanması 1853'te SİNOP'ta Ruslar tarafından yakıldı. 1854'te İngiltere ve Fransa Osmanlı Devleti'nin yanında yer aldı. Sivastopol kalesi kuşatılarak alındı. Yenilen Rusya ile PARİS ANTLAŞMASI imzalandı. (1856)

NOT:

1. Kırım Savaşında İngiltere, Fransa, Sardunya ve Piyomente Osmanlı Devletinin yanında savaşa girdi. Avusturya ise Eflak-Boğdan'ı işgal ederek destek verdi.
2. Osmanlı Devleti ilk dış borcu Kırım savaşı sırasında 1854'te İngiltere'den aldı.
3. Osmanlı Devleti 1856 tarihli Paris Anlaşması sırasında Avrupalı devletlerin tam desteğini kazanmak için azınlıklara geniş haklar tanıyan ISLAHAT FERMANI'nı ilan etti.

PARİS ANTLAŞMASI (1856)

Katılan devletler: Osmanlı, Rusya, İngiltere, Fransa, Piyemento, Sardunya, Avusturya ve Prusya

Maddeleri:

1- Osmanlı Devleti bir Avrupa Devleti sayılacak ve toprakları Avrupa Devletlerinin koruyuculuğu altında kalacak.

AÇIKLAMA : Bu madde Osmanlının egemenlik haklarına gölge düşürmesine rağmen, bir süre Rus tehlikesini ortadan kaldırmıştır.

2- Boğazlar konusunda 1841 boğazlar sözleşmesi geçerli olacak.

3- Rusya ve Osmanlı Devleti Karadeniz’de savaş gemisi ve tersane bulundurmayacak.

AÇIKLAMA:

1. Kırım Savaşına katılan İngiltere'nin en büyük kazancı Rusya'nın Karadeniz'deki tersane ve gemilerinin kaldırılmasıdır. Böylece Akdeniz'i tehdit edebilecek Rusya'nın etkinliğini kırmış, çıkarlarının devamını sağlamıştır.

2. Kırım Savaşından sonra Rusya sıcak denizlere inmek için başka bir yol arayarak Balkanlarda PANSLAVİZM politikasına ağırlık vermiştir.

3. Osmanlı Devleti Savaşı kazanmasına rağmen anlaşmanın Karadeniz’le ilgili maddesi ve Islahat yapma zorunluluğu anlaşmanın olumsuz yönleridir.

Kırım Savaşının Önemi:

1) Avrupalılar ilk defa Kırım savaşında Osmanlı Devletine tam destek verdiler.

2) Osmanlı Devleti İlk defa dış borç aldı.(İngiltere-1854)

3) Osmanlı Donanması 4. kez SİNOP’ta yakıldı. (1571-İnebahtı,1770-Çeşme,1827-Navarin ve 1853-Sinop)

4) Osmanlı Devleti Islahat Fermanını yayınladı.

ISLAHAT FERMANI (1856)

Dış Gelişme: Kırım Savaşı

Padişah: Abdülmecit

Paris anlaşması görüşmeleri sürerken Islahat Fermanı ilan edilmişti. (1856)

Bu Fermanla ilgili bir madde Paris Anlaşmasında da yer aldı.

AÇIKLAMA: Islahat Fermanı kaynağını ve ortaya çıkış nedenini yabancı devletlerden almaktadır. Bu Fermanın esasları Fransa'nın ısrarı ile Avusturya, İngiltere ve Fransa tarafından belirlenmiştir. Osmanlı Devleti Paris antlaşması şartlarını lehine çevirmek için bu fermanı ilan etmiştir.

Islahat Fermanının Maddeleri

1- Din ve mezhep hürriyeti sağlanarak azınlıklara okul, kilise ve hastane açma hakkı verilecek.

2- Azınlık ve yabancılara küçük düşürücü sözler söylenmeyecek

3- Azınlıklar da bütün devlet memurluklarına girebilecek.

4- Askerlik işleri yeniden düzenlenecek, azınlıklardan askerlik için bedel kabul edilecek.

5- Vergi sistemi yeniden düzenlenecek. İltizam usulü kaldırılacak.

6- Mahkemelerde herkes inancına göre yemin edecek, karma mahkemeler kurulacak.

AÇIKLAMA: Islahat Fermanı Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında eşitlik sağlamayı amaçlayan bir belgedir.

ABDÜLAZİZ DÖNEMİ (1861-1876)

Bu Dönemde Olan Önemli Olaylar:

1) Rusya'nın Balkanlarda Panslavizm idealini yaymaya başlamasıyla isyanlar başlamıştır. (Sırp, Karadağ, Bosna-Hersek, Romen (Eflak-Boğdan) ve Bulgar isyanları ortaya çıkarak "Balkan Bunalımı"na zemin hazırlandı.

2) Girit'teki Rumlar ayaklanarak Yunanistan'a bağlanmak istediler. Avrupalıların duruma müdahalesiyle Osmanlı Devleti HALEPA FERMANI'nı ilan etmiş ve Giritlilere vergi muafiyeti getirilmiştir.

3) Mısır Hidivi (valisi) İsmail Paşa'nın gayretleri ve Fransa'nın desteğiyle 1869'da Süveyş Kanalı açılmış, böylece coğrafi keşiflerle önemini yitiren Mısır ve Akdeniz yeniden canlanmıştır.

NOT: Bu durum Avrupalı devletlerin Mısır'a sahip olma arzunu artırmıştır.

4) Beylerbeyi ve Çırağan sarayları yapılmıştır.

5) Avrupalı Devletler azınlıklarla ilgili ağır istek ve tehditlerden oluşan BERLİN MEMORANDUMU'nu ilan ettiler.

6) Avrupa'da önemli gelişmeler görülmüş, İtalya (1870), ve Almanya (1871) siyasi birliklerini tamamlayarak

siyasi güç olarak ortaya çıktılar.

7) Abdülaziz, GENÇ OSMANLILAR (JÖN TÜRKLER) tarafından tahttan indirilmiş, yerine V.MURAT getirilmiştir.

V. MURAT DÖNEMİ(1876) V. Murat Abdülaziz'in tahttan indirilmesi sonucu padişah oldu.(1876) Ancak sağlığının yerinde olmadığı görüldü. Bu durum karşısında başta Mithat Paşa olmak üzere önde gelen devlet adamları V. Murat'ın yerine Meşrutiyeti ilan etme sözü veren II.Abdülhamit'ita çıkardılar.

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ (1876-1909)

I. MEŞRUTİYET'İN İLANI

Tarih : 23 Aralık 1876

Padişah: II.Abdülhamit

İlanda Etkili Olan Grup: Jön Türkler (Genç Osmanlılar)

Savundukları Düşünce: Osmanlıcılık

Meşrutiyet nedir? Krallık yada padişahlıkla yönetilen ülkelerde kralın yanında bir meclisin (parlamento) bulunmasıdır.

Meşrutiyeti ilan etmeye söz veren Sultan II. Abdülhamit verdiği sözü yerine getirerek Mithat ve Sait Paşaların hazırladığı KANUN-İ ESASİ'yi (anayasa) kabul ederek Meşrutiyeti ilan etmiştir (23 Aralık 1876)

Kanun-i Esasi'ye Göre: Osmanlı Meclisi AYAN ve MEBUSAN meclislerinden oluşacaktı. Ayan Meclisini

Padişah, Mebusan Meclisini ise halk seçecekti. Seçilen milletvekilleri 20 Mart 1877'de toplanarak çalışmalarına başlamıştır. Bu arada

Rusların bazı tavizler istemesi üzerine Meclis, Rusya'ya karşı savaş ilanına karar vermiştir. Bu savaşta Osmanlı Devletinin büyük kayıplar vermesi üzerine Abdülhamit Kanun-i Esasinin 113.maddesine dayanarak 14 Şubat 1878'de meclisi kapatmıştır.Böylece "Birinci Meşrutiyet" sona ermiştir.

NOT: I.Meşrutiyetle halk, ilk olarak dolaylı da olsa padişahın yanında yönetime katılmıştır.→

Kanun-i Esasi,Türk Tarihi'nin ilk anayasasıdır.→

I.Meşrutiyet'in ilânı ile Türk Tarihinde ilk kez mutlakiyetten (siyasi iktidarı bir hükümdarın kayıtsız şartsız elinde bulundurduğu yönetim şekli) parlamenterizme (meclis sistemi) geçiş olmuştur.→

I.Meşrutiyetin ilanını hızlandıran en önemli dış gelişme,1876 da İstanbul'da toplanan Tersane Konferansı'nda Avrupalıların azınlıklarla ilgili isteklerine engel olunmak istenmesidir.→

İSTANBUL (TERSANE) KONFERANSI (1876)

Rusya'nın Panslavist politikasıyla Osmanlı Devleti üzerinde baskı kurmaya başlaması İngiltere'nin çıkarlarına aykırıydı. Bu yüzden İngiltere Balkan Milletlerinin sorunlarına çözüm bulmak amacıyla İstanbul'da Milletlerarası bir konferansın toplanmasını sağladı.

Konferansa Osmanlı Devletinin yanı sıra İngiltere, Rusya,Fransa,Avusturya ve İtalya katıldı.

İstanbul Konferansı çalışmalarına başladığı sırada Osmanlı Devleti I.Meşrutiyeti ilan ederek konferansı etkisiz hale getirmeye çalıştı.

NOT: Osmanlı Devleti bu hareketiyle, konferans kararları üzerinde olumlu bir etki yapmak amacındaydı. Çünkü meşrutiyet rejimi içinde Osmanlı vatandaşı olan Yahudi ve Hıristiyanlar da Meclisi Mebusana temsilci göndererek yönetime katılabilecek ve haklarını arayabileceklerdi. Bu yüzden Osmanlı'nın Balkanlar'da ıslahat yapmasına artık gerek yoktu. Ancak Avrupa Devletleri bunu ciddiye almadılar ve konferansta aşağıdaki kararları aldılar.

Tersane Konferansı Kararları:

1- Sırbistan ve Karadağ'ın toprakları genişletilecek,

2- Bulgaristan ve Bosna-Hersek'e özerklik verilecek.

Osmanlı Devleti bu kararları kabul etmeyince konferans dağılmış ve daha sonra Londra'da tekrar bir araya gelen Avrupa Devletleri benzer kararlar alarak Osmanlı'nın bu kararlara uymasını istemişlerdir.

1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŞI (93 HARBİ)

Sebepleri:

- 1) İstanbul(Tersane) ve Londra Konferansı kararlarının Osmanlı tarafından kabul edilmemesi
- 2) Rusya'nın Panslavist politikası ve sıcak denizlere inme çabası.

Rusya bu sebeplerden birincisini gerekçe göstererek Osmanlı Devletine savaş ilan etti.

Savaş: Ruslar doğuda Erzurum'a kadar ilerlediler. Rus ordusu AZİZİYE Tabyalarında GAZİ AHMET MUHTAR PAŞA tarafından durduruldu.Balkanlarda ise Ruslar Tuna'yı aşp PLEVNE önlerine geldiler. Plevne'de GAZİ OSMAN PAŞA önemli başarılar kazandı. Ancak daha sonra Plevne düştü. Ruslar Edirne'yi alarak Çatalca önlerine kadar geldiler.Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı. İki taraf arasında AYESTEFANOS (Yeşilköy) ANTLAŞMASI imzalandı.

AYESTEFANOS (YEŞİLKÖY) ANTLAŞMASI (3 MART 1878)

Maddeleri:

- 1- Sırbistan,Karadağ ve Romanya tam bağımsız olacak ve sınırları genişletilecek.
- 2- Büyük bir Bulgaristan krallığı kurulacak.
- 3- Batum,Kars,Ardahan ve Doğu Beyazıt Ruslara verilecek.
- 4- Girit ve ERMENİLERİN oturduğu yerlerde ıslahat yapılacak.
- 5- Bosna-Hersek'e özerklik verilecek.
- 6- Teselya Yunanistan'a verilecek.
- 7- Osmanlı Rusya'ya 30 milyon altın savaş tazminatı ödeyecek.

NOTLAR :

1. Bu anlaşma Rusya'ya sıcak denizlere inme konusunda Balkan ve Doğu koridorunu açmıştır. Bu durum Avrupa devletlerin tepkisine neden olmuş, Rusya yeni bir savaşı göze alamadığından BERLİN'DE bir kongre toplanmasını kabul etmiştir.
2. AYESTEFANOS ANTLAŞMASI yürürlüğe girmemiş,bunun yerine Berlin antlaşması imzalanmıştır.
3. Osmanlı Devleti'nin imzalayıp ta uygulamaya konulmayan iki antlaşma 1878 AYESTEFANOS ve 1920 SEVR'dir.

BERLİN KONGRESİ VE BERLİN ANTLAŞMASI (1878)

Kongreye Katılan Devletler: Osmanlı,Rusya,İngiltere,Fransa, Avusturya, İtalya ve Almanya.

NOT: Bu sırada İngiltere, Osmanlı Devletine KIBRIS'IN kendisine bir ÜS olarak verilmesi durumunda kongrede Osmanlı Devletini savunacağını söyledi. Osmanlı İngiltere'nin bu isteğini kabul etmek zorunda kaldı.

Berlin Antlaşmasının Maddeleri (1878)

- 1- Ayestefanos Antlaşmasıyla kurulan BULGAR KRALLIĞI üçe ayrıldı:
 - a) Asıl Bulgaristan: Osmanlı Devletine vergi veren bir prenslik haline getirildi.
 - b) Makedonya: Islahat yapılmak şartıyla Osmanlıya bırakıldı.
 - c) Doğu Rumeli: Osmanlıya bağlı kalacak,ancak Hıristiyan bir vali tarafından yönetilecek.
- 2- Sırbistan,Romanya,Karadağ bağımsız olacak.
- 3- Bosna-Hersek Osmanlı toprağı sayılacak, yönetimi geçici olarak Avusturya'ya bırakılacak.
- 4- Kars,Ardahan ve Batum Ruslara, Doğu Beyazıt Osmanlı'ya verilecek.
- 5- Teselya Yunanistan'a verilecek.
- 6- Ermenilerin oturduğu yerlerde ve Girit adasında ıslahatlar yapılacak.
- 7- Osmanlı Rusya'ya 60 milyon altın savaş tazminatı verecek.

1878 BERLİN ANTLAŞMASI'NIN ÖNEMİ

- 1) Osmanlı'nın dağılma süreci hızlandı.
- 2) Bu antlaşma ile İngiltere de Osmanlı topraklarının parçalanmasına katıldı.Bu yüzden Osmanlının dış politikasında İngiltere'den boşalan yeri ALMANYA almaya başladı.
- 3) **ERMENİ MESELESİ** ilk defa uluslararası bir antlaşmada yer almış, Ermeni Meselesi Ermenilerin değil Osmanlı'yı parçalamak isteyen devletlerin meselesi olarak ortaya çıkmıştır. Berlin Antlaşması, ERMENİ Meselesinin BAŞLANGICI olarak kabul edilmektedir.
- 4) Osmanlının 19. yy.da en çok toprak kaybettiği antlaşmadır.
- 5) Anlaşmadan en karlı çıkan, Bosna Hersek üzerinde haklar elde eden Avusturya ve Kıbrıs'ı üs olarak alan İngiltere'dir.

OSMANLI DEVLETİ'NDE 1878 BERLİN ANTLAŞMASI SONRASI GELİŞMELER

1) KIBRIS'IN İNGİLİZLERE ÜS OLARAK VERİLMESİ: Berlin kongresi sırasında Osmanlının çıkarlarını savunması karşılığında İngiltere'ye Kıbrıs'ta üs kurma sözü verilmişti. Berlin Antlaşmasından sonra KIBRIS üs olarak İngilizlere verildi.(1878)

NOT: İngiltere böylelikle Süveyş kanalını kontrol etme imkanına kavuşmuştur. Osmanlının I.Dünya savaşına girmesiyle İngiltere, Kıbrıs'ı toprakların kattığını açıkladı.

2) DÜYUN-U UMUMİYE İDARESİNİN KURULMASI (1881):Osmanlı Devleti dış borç ve faizlerini ödeyemeyince alacaklı devletler bu idareyi kurmuşlardır. Bu idare dış borçları doğrudan toplamak suretiyle kurulan yabancı bir mali kontroldü. Bu da Osmanlı Devletinin ekonomik bağımsızlığına gölge düşürmüştür.

3) TUNUS'UN FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGALİ (1881): Fransa'nın Tunus'u işgalini Osmanlı Devleti sadece protesto edebilmiştir.(Fransa hatırlanacağı gibi 1830 yılında da Cezayir'i işgal etmişti.)

4) MISIR'IN İNGİLİZLER TARAFINDAN İŞGALİ (1882): İngilizler Süveyş Kanalının açılmasıyla önemi daha da artan MISIR'I 1882'de işgal ettiler.

5) DOĞU RUMELİ'NİN BULGAR PRENSLİĞİ İLE BİRLEŞMESİ (1885): Doğu Rumeli Bulgarlarının Bulgar Prenslığı ile birleşmek için ayaklanmaları sonucu yapılan görüşmelerde Osmanlı Devleti bu bölgenin Bulgar Prenslığına bağlanmasını kabul etti (1885).

6) GİRİT SORUNU VE OSMANLI-YUNAN SAVAŞI: Yunanistan'ın Girit'in iç işlerine karışması ve burada çıkan ayaklanmayı desteklemesi sonucu OSMANLI-YUNAN savaşı çıktı.Yapılan DÖMEKE MEYDAN SAVAŞI'nı kazanan Osmanlı kuvvetlerine Atina yolu açıldı. Ancak Avrupa Devletlerinin müdahale etmesi üzerine İSTANBUL ANTLAŞMASI imzalandı.(1897) Buna göre Girit'e özerklik verilmiş, ayrıca yönetimi Yunanlı bir Prense verilmiştir.

NOT: Yunanlılarla imzaladığımız 1897 İstanbul Antlaşması ile Girit'in yönetimi elimizden çıkmış, II.Meşrutiyet sırasında Girit Yunanistan tarafından işgal edilmiş,Balkan Savaşı sonucu imzalanan Atina Antlaşmasıyla da Girit'in Yunanistan'a ait olduğu kabul edilmiştir.

7) BOSNA HERSEK'İN AVUSTURYAYA BAĞLANMASI (1908): Berlin Antlaşmasında Bosna Hersek'in yönetimi geçici olarak Avusturya'ya bırakılmıştı. II. Meşrutiyetin ilanı sırasında Avusturya Bosna-Hersek'i topraklarına kattığını açıkladı. Osmanlı bu durumu kabul etmek zorunda kaldı.

8) BULGARİSTANIN BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMASI (1908): II.Meşrutiyetin ilanı ile oluşan karışıklıklardan yararlanan Bulgarlar bağımsızlıklarını ilan ettiler.Rusya'nıny girmesiyle Osmanlı Devleti bu durumu kabul etmek zorunda kaldı.

II.MEŞRUTİYET'İNİNİ

Tarih : 23 Temmuz 1908

Padişah: II.Abdülhamit

İlanında Etkili Olan Grup: İttihat ve Terakki

Savundukları Düşünce: Türkçülük

14 Şubat 1878'de Sultan Abdülhamit'in meclisi kapatmasıyla şahsi idare dönemi başlamış ve 1908 yılına kadar 30 yıl sürmüştür. Bu dönem içinde Sultan Abdülhamit'e karşı olanlar, meşrutiyeti yeniden ilan etmek amacıyla bir takım cemiyetler kurmuşlardır. Bu cemiyetler içinde en önemlisi İTTİHAT VE TERAKKİ CEMİYETİ'dir. Selanik'te İttihat ve Terakki yanlısı subayların ayaklanması sonucu II.Abdülhamit meşrutiyeti tekrar ilan etmiştir.(1908) II.Meşrutiyetin ilanı sorunları çözmeye yetmedi. İçte ve dışta yeni sorunlar çıktı. Bu dönemde kurulan siyasi partilerin mevcudiyeti partizan çekişmeleri yarattı.

II. Meşrutiyet'in Sonuçları:

Bulgaristan bağımsızlığını ilan etmiştir.—

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Bosna-Hersek'i topraklarına katmıştır.—

Girit, Yunanistan'a bağlanma kararı almıştır.—

Osmanlı Devleti'nde ilk siyasi partiler kurularak parlamenter sistemin denemeleri yapılmıştır.Bunlar;—

İttihat ve Terakki Partisi (en etkili parti)]

Hürriyet ve İtilaf Partisi]

Ahrar (Hürler) Partisi]

31 MART OLAYI (13 Nisan 1909)

Meşrutiyete karşı olan İstanbul'daki avcı taburları 31 Mart Olayı'nı çıkarmışlardır (13 Nisan 1909). İsyancılar sadrazamın ve meclis başkanının istifa etmesini istemişler, bazı İttihatçıları öldürmüş ve gazete binalarını bastırmışlardır. II. Abdülhamid isyanı bastırmakta başarılı olamamıştır.

Komutanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın, Kurmay Başkanlığı'nı Kolağası Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu Selanik'ten İstanbul'a gelerek, 31 Mart Ayaklanması'nı bastırmıştır. Böylece II. Abdülhamid tahttan indirilmiş, V. Mehmet Reşat tahta çıkarılmıştır (1909).

31 Mart Olayı, Türk tarihinde rejime karşı yapılan ilk isyan hareketidir. Cumhuriyet rejimine karşı yapılan Şeyh Said İsyanı ile benzerlik gösterir. —

II. Meşrutiyet'ten sonra Türkçülük politikası önem kazanmıştır. —

1909-1918 tarihleri arasında Osmanlı Devleti'nde Enver, Cemal ve Talat Paşaların büyük etkisi görüldüğünden bu döneme "Üç Paşalar Dönemi" de denilmektedir. —

I. VE II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ FİKİR AKIMLARI

1) OSMANLILIK: Tanzimat döneminin sonlarına doğru bazı Osmanlı Aydınları GENÇ OSMANLILAR adıyla bir cemiyet kurdular. Bunların amacı Fransız ihtilali sonucu yayılan "Milliyetçilik" akımının Osmanlı Devleti üzerinde etkisini kırmaktı. Bunun için dil, din ve ırk farkı gözetmeksizin herkesin eşit haklara sahip olmasını savunuyorlardı. Bu milletlere yönetimde temsil hakkı verilirse Osmanlı Devletinden ayrılmayacaklarını düşünüyorlardı.

2) İSLAMCILIK (PANİSLAMİZM): Genç Osmanlıların (jön Türkler) Osmanlılık fikrine karşı II. Abdülhamit bu düşünceyi savunmuştur. Padişahın bunda iki amacı vardı: Dar anlamda: İmparatorluğu korumak ve devam ettirmek. Geniş anlamda: Hilafet çatısı altında dünya İslam birliğini sağlamaktı. Bu düşünceyi savunanlara göre din ile millet birdir. Hangi milletten olursa olsun Müslümanların halifenin etrafında birleşmesi gerekir.

NOT: İslamcılık düşüncesi de Osmanlılık gibi Milliyetçilik akımı karşısında etkili olamamıştır. Bunun en açık kanıtı da I. Dünya savaşında Halifenin Cihat çağrısına Müslüman Arapların uymamasıdır.

3) TÜRKÇÜLÜK: İslamcılık ve Osmanlılık düşüncelerinin geçerli olduğu dönemlerde pek yaygınlaşamadı. Özellikle II. Meşrutiyet döneminde güç kazandı. Türkçülük düşüncesinin öncülerine göre devlet ancak dili, soyu ve ülkesi bir olan topluma dayanılarak sürdürülebilirdi. Türkçülük akımı ZİYA GÖKALP'in katkılarıyla ilmi bir içerik kazanmıştır.

4) BATICILIK: İlk olarak askeri alanda başlayan batılılaşma hareketi, daha sonra devlet ve toplum hayatında da etkisini gösterdi.